# وونئڻCotton

## پوکيءَ جو وقت:

| علائقو | پوکيءَ جو وقت |
|---|---|
| ضلعو ٺٽو ۽ بدين | 15مارچ کان 20 اپريل تائين |
| ٿر .ميرپورخاص ۽ عمرڪوٽ | پهرئين اپريل کان 30 اپريل تائين |
| حيدرآباد، ٽنڊو محمد خان، ٽنڊو الهيار، مٽياري ۽ ڄامشورو | 15اپريل کان 15 مئي تائين |

## زمين جي چونڊ ۽ تياري:

وونئڻ جي فصل جي سٺي پيداوار لاءِ اهڙي زرخيز زمين چونڊڻ گهرجي .جيڪا پاڻي جذب ڪرڻ جي صلاحيت رکڻ سان گڏ دير تائين وَٽ کي قائم رکي سگهي .خاص ڪري نرم لٺياسي يا چيڪي لٺياسي زمين جي چونڊ ڪجي .چونڊيل زمين ۾ سڪيءَ جا اونها هر ڏجن .ان کانپوءِ ٻارا ٺاهي اهڙيءَ طرح ناليون ٺاهجن جو هر ٻاري کي ڌار ڌار پاڻي ملي .ياد رکڻ گهرجي ته وونئڻ جي فصل لاءِ هر هميشه اونهو استعمال ڪجي جيڪو ڪافي هيٺ تائين زمين ۾ لهي وڃي ۽ زمين کي اهڙيءَ طرح سڏائي ۾ آڻجي جو ڪٽي به پاڻي نه بيهي ۽ فصل کي هڪ جهڙو پاڻي ۽ پاڻ ملي سگهي.

## وونئڻ جي فصل جي پوکيءَ جا طريقا:

سنڌ ۾ وونئڻ جي پوک عام طور تي ته ناڙيءَ ذريعي ڪئي وڃي ٿي پر ڪرين ۽ ويڪرن ڪرين ٻڻ تي به هيءَ فصل پوکيو وڃي ٿو .وونئڻ جي ناڙيءَ رستي پوک لاءِ قطارن جي وچ ۾ اڍائي فوٽن جو مفاصلو ۽ ڇڊائيءَ کانپوءِ ٻوٽن جي وچ ۾ 9 انچ مفاصلو رکيو وڃي .ڪرين تي هوا جي رخ کي نظر ۾ رکي 9 انچن جي فاصلي تي 2 کان 3 داڻا چنگيءَ جي صورت ۾ لڳائڻ گهرجن .ڪرين يا ٻڻن جي وچ ۾ نالي مُني فوٽ کان وڌيڪ ويڪري نه هجي .ويڪرن ڪرين ٻڻن تي ٻنهي پاسن کان چنگيون لڳائڻ گهرجن.

## ٻج جو مقدار:

| پوکيءَ جو طريقو | و ٻُج واري ٻج جو مقدار في ايڪڙ | ٻُج لٿل ٻج جو مقدار في ايڪڙ ناڙي پوک |
|---|---|---|
| ناڙي وسيلي | 8کان 10 ڪلو گرا م | 5کان 6 ڪلو گرام |
| ڪرين يا ٻڻن وسيلي | 3کان چار ڪلو گرام | 2کان 3 ڪلوگرام |

## سفارش ڪيل جنسون:

ووئنٽن جون هي جنسون پوکي سگهجن ٿيون ؛ ايف ايڇ 900 ، ايف ايڇ 901 ، ايف اي ڇ 1000 ،CIM 602، MNT 886 ، ايف ايڇ 142 ، بي ايڇ 118 ، سي آئي ايم 473 ، نيلم 121 ، ڪرس 9 ، ريشمي، هاري دوست، شهباز، ڪرس 134 ، ڪرس 342 ، چاندي، سهڻ ي، ناياب، نيا اُفق وغيره.

## ٻج تان ٻُج لاهڻ لاءِ تجويزون:

10 ڪلو ٻج تان ٻُج لاهڻ لاءِ هڪ ليٽر گندڪ جو تيزاب ڪافي آهي .ٻج کي ڪنهن ويڪري ٿانو ۾ وجهو مٿان آهستي آهستي تيزاب هاريو ان کانپوءِ ڪنهن ڪاٺي يا بيلچي سان ٻج کي هيٺ مٿي چڱي طرح هلايو ته ڪَڪَڙن تان ڪپه جا ٻُج آهستي آهستي ختم ٿيڻ شروع ٿيندا جڏهن ٻج تيزاب ۾ صاف ٿي وڃي ته پوءِ ان کي ڪنهن چاڻي يا ڳوڻ مٿان رکو ۽ ٻج تي گهٽ ۾ گهٽ 4 - 3 ڀيرا چڱي طح پاڻي هاريو پوءِ هڪ ٻج ڪٽي زبان تي رکو جيڪڏهن کٽاڻ هجي ته وري پاڻي ۾ ڌوئو جيڪڏهن کٽاڻ نه هجي ته ڪنهن ڇانوءَ واري جاءِ تي سڪايو.

## پوکيءَ کان اڳ ٻج کي دوا لڳائڻ:

پوکيءَ کان اڳ زرعي ماهر جي صلاح سان ٻج کي ڪا ڦنگي ۽ جيت مار دوا لڳائي پوءِ پوکيو وڃي ته ائين ڪرڻ سان هڪ مهيني تائين ڦٽندڙ فصل رس چوسڻ وارين بيمارين جي حملي کان محفوظ رهندو .ان کانسواءِ ٻج ۾ ڦوٽهڙو به بهتر انداز ۾ ٿيندو آهي.

## في ايڪڙ ٻوٽن جو تعداد ۽ ڇدائي:

جيئن ته ماهرن جو چوڻ آهي ته ووئنٽن مان بهتر پيداوار لاءِ في ايڪڙ ۾ ٻوٽن جو تعداد 22 کان25 هزار تائين هئڻ گهرجي .ان لاءِ جڏهن ٻوٽا 5 کان 6 انچ جا ٿين ته ٻوٽن ۾ ڇدائي جو عمل ڪرڻ گهرجي. جنهن ۾ هڪ ٻوٽي جو ٻئي ٻوٽي کان مفاصلو گهٽ ۾ گهٽ 9 انچ رکجي .ته جيئن هر هڪ ٻوٽي کي پاڻي، پاڻ توڙي اس ۽ هوا گهربل انداز ۾ ملي سگهي.

## رهيل خال پرڻ:

جيئن ته ڪرين واري فصل جو جائزو وٺڻ کانپوءِ ڏسجي ته جتي جتي اڳ ۾ پوکيل ٻج نه ڦٽو آهي اتي ڀيهر ٻج جون چُنگيون لڳائي خال پري ڇڏڻ گهرجن.

## گُڏ:

ووئنٽن جي ٻوٽن جي بهتر واڌ ويجهه لاءِ فصل کي گندگاهه کان صاف رکڻ گهرجي ۽ ان جو بهترين ذريعو گُڏ آهي .ناڙي پوک ۾ پهرئين گُڏ ٻنجهونءَ تي، ٻي گُڏ پهريون پاڻيءَ ڏيڻ وقت ٽئين گُڏ ٻيو پاڻي ڏيڻ کانپوءِ زمين جي وٺ ۾ اچڻ وقت ڪرڻ گهرجي .جڏهن ته ڪرين واري فصل کي پهرئين گُڏ ٻئي پاڻي کان پوءِ زمين جي وٺ اچڻ مهل ڪرڻ گهرجي ڇو ته ووئنٽن جي فصل تي اڪثر جيتن ۽ وائرس جو حملو گهڻي گندگاهه سبب ٿئي ٿو .ان کانسواءِ گندگاهه جي ڪري فصل جي پيداوار ۾ گهٽتائي اچي ٿي .گندگاهه فصل جي روشني، پاڻي، هوا ۽ پاڻ ۾ به حصيدار بنجي ٿو.

# پاڻ جو استعمال ۽ کوٽ جون نشا نيون:

## کوٽ جون نشا نيون

### نائٽروجن جي کوٽ:

جيڪڏهن ٻوٽن ۾ نائٽروجن جي کوٽ ايندي ته ٻوٽن جي پنن جو رنگ هلڪو سائو ٿي ويندو آهي ۽ آهستي آهستي پيلي رنگ ۾ تبديل ٿي ويندو آهي ۽ ٻوٽن جي واڌ ويجهه رڪجي وڃي ٿي.

### فاسفورس جي کوٽ:

ٻوٽن جو قد ننڍو ٿئي ٿو، گوگڙا دير سان ٺهندا آهن. گوگڙن جي سائيز به ننڍي ٿي ويندي آهي .۽ ٻوٽن جي ٽڙ جو رنگ زمين جي سطح وٽ پِيلو نظرايندو آهي .

### پوٽاش جي کوٽ:

هوندي ته پنن جا ڪنارا پِيلا ۽ زردي مائل ٿي ويندا آهن .پنن جي رڱن جو رنگ ڳاڙهاڻ مائل ٿي پوندو آهي ۽ پنن جا ڪنارا خشڪ ٿي ويندا آهن .

### زنڪ جي کوٽ:

پنن جي سائز ننڍي ٿي ويندي آهي ۽ اندروني طور تي پنن جون رڳون ڪاريون يا ڌنڌليون نظر اينديون آهن .

ووندڻ جي فصل ۾ ڪيميائي پاڻ جو استعمال مٿئين کوٽ کي نظر ۾ رکي ڪرڻ گهرجي .جڏهن ته زمين ۾ پوکيءَ وقت وٺاڻ جو پاڻ پڻ استعمال ڪرڻ گهرجي. بي ٽي جنسن لاءِ پاڻ جي سفار ش زمين جو قسم في ايڪڙ ڪيميائي پاڻ جو استعمال

## پاڻ جو استعمال

### لٿياسي زرخيز زمين

اڍائي ٻوريون نائٽروفاس ۽ اڌ ٻوري اي س-ا و- پي، پوکيءَ مهل، اڌ ٻوري يوريا ۽ اڌ ٻوري اي س-ا و- پي ٻنجهوءَ مهل ۽ مُني ٻوري يوريا گل ڀاٽي مهل ڏيڻ گهرجي. يا سوا هڪ ٻوري ڊ ي- ا ي- پي، اڌ ٻوري اي س-ا و- پي ۽ اڌ ٻوري يوريا، پوکيءَ مهل اڌ ٻوري يوريا ۽ اڌ ٻوري اي س-ا و- پي پنجهوءَ مهل ۽ هڪ ٻوري يوريا گل ڀاٽي مهل ڏيڻ گهرجي.

### وچولي زرخيز

پوٽيون ٽي ٻوريون نائٽروفاس، اڌ ٻوري اي س-ا و- پي، پوکيءَ مهل اڌ ٻوري يوريا ۽ اڌ ٻوري ايس-ا و- پي پنجهوءَ مهل ۽ مُني ٻوري يوريا گل ٻاٽي مهل. يا ڏيڍ ٻوري ٿ ي- اي س-پي، مُني ٻوري يوريا ۽ اڌ ٻوري اي ا و- پي پوکيءَ مهل ڏيڻ گهرجي مُني ٻوري يوريا ۽ اڌ ٻوري ايس او پي بنجهوءَ مهل جڏهن ته هڪ ٻوري يوريا گل ٻاٽيءَ تي ڏيڻ گهرجي.

### هلڪي وارياسي زمين

هڪ ٻوري ڊ ي- ا ي- پي، اڌ ٻوري اي س-ا و- پي ۽ مُني ٻوري يوريا پوکيءَ مهل ڏيڻ گهرجي .هڪ ٻوري يوريا ۽ اڌ ٻوري اي س-ا و- پي، بنجهوءَ مهل ۽ جڏهن ته هڪ ٻوري يوريا گل ٻاٽيءَ وقت ڏيڻ گهرجي. يا هڪ ٻوري ٽي - ايس - پي، اڌ ٻوري ايس- او- پي ۽ هڪ ٻوري يوريا پوکيءَ مهل .هڪ ٻوري يوريا ۽ اڌ ٻوري ايس- او- پي پنجهوءَ مهل ۽ جڏهن ته هڪ ٻوري يوريا گل ٻاٽي مهل ڏيڻ گهرجي.

### ڪمزور يا ڪلراٺي زمين

ٻه ٻوريون نائٽروفاس پوکيءَ مهل، 2 ٻوريون امونيم نائيٽريٽ بنجهوءَ مهل ۽ 2 ٻوريون گل ٻاٽيءَ مهل ڏيڻ گهرجي. يا هڪ ٻوري يوريا پوکيءَ مهل 3 .ٻوريون SSP ۽ هڪ ٻوري امونيم نائٽريٽ 2 ٻوريون امونيم نائٽريٽ پنجهوءِ مهل ۽ گل ٻاٽي وقت ڏيڻ گهرجي.

### ڪلراٺي، سخت زمينن

ڪرين تي پوڪيل وونئٽن جي صورت ۾ ٻه ٻوريون نائٽروفاس يا سو ا ٻه ٻوريون ايس - ايس-پي، ۽ هڪ ٻوري امونيم نائٽريٽ يا هڪ ٻوري زور آور ۽ هڪ ٻوري يا سوا ٻوري ٿ ي- اي س-پي ڏيڻ گهرجي. نوٽ :فصل کي پهريون پاڻ پوکي جي 15 کان 20 ڏينهن اندر، ٻيو پاڻ25 کان 30 ڏينهن اندر ڏيڻ گهرجي .ڪرين تي پوڪيل فصل کي ٽيون پاڻ70 ڏينهن جي اندر ڏيڻ گهرجي.

## وونئٽن جون بيماريون ۽ تدار ڪ

### ٻوٽن جي پنن جو سڙڻ ۽ سڪڻ:

هن بيماريءَ جي ڪري وونئٽن جي ٻوٽن جي پنن تي شروع ۾ پورا چهنبدار داغ ڏٻا ٿين ٿا .گهٽي حملي جي صورت ۾ ٿارين تي ٻه اهي داغ نظر اچن ٿا .ٿڙ تي هن بيماريءَ جي حملي سبب ڪاري رنگ جو دائرو ٺهي ويندو آهي .اهڙيءَ طرح هن بيماريءَ جي لڳڻ سان ٻوٽي جا گوگڙا ڳرڻ، سڙڻ شرو ع ٿي ويندا آهن .اها بيماري هڪ قسم جو وائرس آهي جيڪو آهستي آهستي سموري فصل ۾ ڦهلجي ويندو آهي .ان ڪري بيمار ٻوٽا فوري طور ڪڍي فصل کان پري ساڙڻ گهرجن .ان کانسواءِ ٻج کي آئنده ڪا ڦڦوندي مار (Fungicide) زهريلي دوا لڳائي پوءِ پوکڻ گهرجي.

## گوگڙن جو سڙڻ: (Boll Root)

هن بيماريءَ ۾ شروع ۾ گوگڙن جي اندر پورا يا ڪاري رنگ جا ڏيا ظاهر ٿيندا آهن . ٻاهران گوگڙا ٺيڪ حالت ۾ هوندا آهن پر اندران ڪپهه ڳري سڙي ويندي آهي يا وري گوگڙا ٽڙندا ئي ناهن .ڪجهه گوگڙا ٽڙندا آهن ته انهن جي ڪپهه جو رنگ اڇي بدران هلڪو پِيلو نظر ايندو آهي.

### بچاءَ جي تدبير:

جيئن ته هيءَ بيماري گهميل موسم يا ڪيڙي جي حملي جي ڪري ٿيندي آهي .جنهن جي ضابطي لاءِ ريڊومل گولڊ ي ا ميٽاليڪس +مينڪوزيب 250 گرام في ايڪڙ جي حساب سان ڦوهارو ڪرڻ گهرجي. ۽ ڪيڙن ته پڻ ضابطو آڻڻ گهرجي.

## ٻوٽن جي پاڙن جو سڙڻ: (Root Rot)

هيءَ بيماري ٻوٽن ۾ مختلف بيڪٽيرياز جي ڪري ٿيندي آهي .ٻوٽا اوچتو مرجهائجي ويندا آهن ۽ ڇڪ ڏيڻ سان پاڙان سؤلائي سان نڪري ايندا آهن . ٻوٽن جون پاڙون ڳريل سڙيل نظر ايندیون آهن ۽ پاڙن کي زور ڏيڻ سان پِيلي رنگ جو ليسوڙي جهڙو بدبودار پاڻي نڪرندو. هن بيماريءَ کان بچاءَ لاءِ ٻوٽي جو ٻوٽي کان فاصلو مناسب رکڻ گهرجي. ۽ ٻج کي ڪنهن به ڦُوندي مار زرعي زهر سان ملائي پوءِ استعمال ڪجي جهڙوڪ؛ ٿاپسن ايم Topsin M يا ٿايوفينائيٽ ميٿائيل 5 گرام في ڪلو لڳائي پوءِ پوکڻ گهرجي.

# ووئنٽن جا جيت ۽ انهن جو تدارڪ

## سائو مهلو: (Jassid)

سائي مهلي جا ٻچا ۽ بالغ پنن جي هيٺان رس چوسي پنن ۾ زهريلو مادو داخل ڪن ٿا .حملي آور پنن جا ڪنارا هيٺئين پاسي مڙي ويندا آهن، پنن جون نسون سڪي ويندا آهن .جنهن ڪري پن ڪمزور ٿي ويندا آهن .شديد حملي جي صورت ۾ پن ڦڪا ۽ ڳاڙها ٿي ڇڻي پوندا آهن .هن جيت جو شديد حم لو جولاءِ ۽ آگسٽ مهيني ۾ ٿيندو آهي، جهڙالي موسم هن جيت جي واڌ ويجهه لاءِ وڌيڪ موزون هوندي آهي.

### احطياتي تدبيرون:

ووئنٽن جي پوکي سفارش ڪيل وقت تي ڪرڻ گهرجي .گهٽي پاڻ ڏيڻ کان پاسو ڪجي .گندگاهه کي ختم ڪرڻ گهرجي .قوت مدافعت رکندڙ جنسون پوکڻ گهرجن.

### ضابطو:

جيسپر 200 ملي لٽر( نائٽن پائرم )يا انسٽنٽ يا ويلاسٽي 200 ملي لٽر في ايڪڙ يا اميداڪلوپرڊ گروپ جي ڪابه دوا 250 ملي ليٽر في ايڪڙ يا ايڊوانٽيج 500 ملي ليٽر في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي.

## ٿرڙو: (Thrips)

هن جيت جي حملي سان پن هيٺين پاسي اچا چاندي نما ساسر جهڙي شڪل جا ٿي مُڙي ويندا آهن ۽ ٻوٽي جي واڌ ويجهه پڻ متاثر ٿي رڪجي ويندي آهي .هُن جيت جو حملو ووڻن جي فصل تي شروعات کان وٺي آخري چونڊي تائين هوندو آهي.

## احطياتي تدبيرون:

ووڻن جي پرسان ڪپهه سان مشابهت رکڻ وارا ٻوٽا يا فصل نه پوکجن .گندگاهه جو خاتمو ڪجي. گهٽي پريشر واري مشين ذريعي صاف پاڻي يا ڪپڙن ڌوئڻ واري صابڻ جي محلول جو ڦوهارو ڪرڻ سان به ٿرڙي جو حملو گهٽائي سگهجي ٿو.

## ضابطو:

پائريٽ 80 کان 100 ملي لٽر في ايڪڙ يا ريڊيئنٽ 60 کان 80 ملي لٽر في ايڪڙ يا ڊائميٿوئيٽ 300يا ڊينادم 300 ملي لٽر في ايڪڙ يا ليسنٽا 100 گرام يا( ڪلوروفيناپائير )يا سوشل يا پروفائيل يا اسٽالڪر 200 ملي لٽر في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي.

## اڇي مک: (White fly)

هن جيت جا ٻچا ۽ بالغ پنن مان رس چوسي ليئس دار مادو ماکي جهڙو خارج ڪن ٿا .جنهن ڪري سينور واري بيماري ٿي پوندي آهي ۽ ڪپهه جي پيدوار ۽ معيار کي نقصان پهچي ٿو .اڇي مک جو حملو خشڪ موسم ۾ گهٽو ٿئي ٿو .شديد حملي جي ڪري ووڻن تي پن مروڙ (CLCV) بيماري اچي ٿي .هن جيت جو حملو آگسٽ ۽ سيپٽمبر مهيني ۾ وڌيڪ ڏٺو ويو آهي.

## احطياتي تدبيرون:

ووڻن جي فصل ۾ يا پرسان ميزبان ٻوٽا جهڙوڪ پيندي، وانگڻ وغيره نه پوکڻ گهرجن.ميزبان ٻوٽن ۽ گندگاهه کي ختم ڪجي .ٻاڻ سفارش ڪيل وزن کان وڌيڪ نه ڏجي.

## ضابطو:

اولالا 60 سي سي في ايڪڙ يا ڊاءِ فينٿيوران 250 سي سي في ايڪڙ يا ڊولو يا راڪو 250 سي سي في ايڪڙ يا پولو يا موسپلان 125 گرام في ايڪڙ يا ايسيلان يا اسيٽامائيپرڊ 125 گرام في ايڪڙ يا گليڊيو 150 گرام يا پائريپروڪسيفن 400 کان 500 ملي لٽر يا اميڊاڪلوپرڊ 250 ملي ليٽر في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي.

## ملي بگ : Mealy bug

ملي بگ ٻوٽي جي پنن مکڙين مان رس چوسيندو آهي ۽ زهريلو مادو ڪاڍي دوران ٻوٽي ۾ داخل ڪندو آهي جنهن ڪري پن مکڙيون ۽ گل ڇڻي پوندا آهن ۽ ٻوٽي جي واڌ ويجهه رڪجي وڃي ٿي ۽ حملي آور ٻوٽي جا گوئنچ، گل، گوگڙا ڇڻي پوندا آهن .هي جيت لئي دار مادو خارج ڪري ٿو جيڪو ڪاري سينور واري بيماريءَ جو ذريعو بنجي ٿو .شديد حملي جي صورت ۾ ٻوٽو سڪي ختم ٿي ويندو آهي.

### احطياتي تدبيرون:

فصل جو هر روز معائنو ڪرڻ گهرجي .شروعاتي مرحلي ۾ ملي بگ ٿوري تعداد ۾ نظر اچي ته ان کي هٿ تي پلاسٽڪ جي ٿيلهي لڳائي ماري ختم ڪجي .ميزبان ٻو ٽن ۽ گندگاهه جو خاتمو ڪرڻ گهرجي.

### ضابطو:

ڪيوراڪران 800 - 500 ملي لٽ ر يا پروفيڪس 500 ڪان 800 ملي لٽر يا لارسبين يا ڪلوروپائريفاس

يا فورٿ 500 ڪان 1000 ملي لٽر ر يا پروفينوفاس 800 - 500 ملي لٽر في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي.

## جون: (Mites)

وونئڻ جي فصل ۾ لڳاتار موسم خشڪ رهڻ سان جُون جو حملو ظاهر ٿئي ٿو جون ٻوٽي جي پنن مان رس چوسي چارو ٺاهي ٿي جيڪو ٻوٽي جي ڪاڌ خوراڪ ٺاهڻ وارو عمل پڻ متاثر ٿئي ٿو .جڏهن جون جو شديد حملو ٿئي ٿو ته پن، مُڪڙيون ۽ گل ڇڻي پوندا آهن .جولاءِ ۽ آگسٽ مهيني ۾ هن جو شديد حملو ٿئي ٿو.

## احطياتي تدبيرون:

پيراٿرائيڊ گروپ جونءَ دوائون شروعاتي مرحلي ۾ استعمال نه ڪجن .جون جو حملو خشڪيءَ تي وڌيڪ ٿئي ٿو، .ان ڪري فصل کي صاف پاڻي سان ڦوهارو ڪرڻ سان جونءَ جو خاتمو ڪري سگهجي ٿو.

## ضابطو:

اوبيرو ن 100 ملي لٽر في ايڪڙ يا ٿالسٽار يا ريشم يا سلڪ يا باءِ فينٿرين 250 ملي لٽر في ايڪڙ يا پولو يا ٻولو 250 ملي لٽر في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي.

## ڇٽڪمرو ڪينئون: (Spotted boll worm)

ڇٽڪمرو ڪينئون فصل جي شروعات ۾ چوٽين کي نقصان ڏيندو آهي .جڏهن گل پاڻي نڪرڻ شروع ٿيندي آهي ته گهٽو نقصان گلن، مُڪڙين ۽ گوگڙن ۾ اندر داخل ٿي ڪندو آهي جنهن ڪري پيداوار گهٽ ملندي آهي .هن جو شديد حملو آگسٽ ۽ سيپٽمبر مهيني ۾ ٿئي ٿو.

## احطياتي تدبيرون:

وونئڻ جي فصل ۾ يا ڀاسن کان ميزبان ٻوٽن جو خاتمو ڪجي .آخري چونڊي کانپوءِ جلدي زمين مان ٻانيون ڪپي اونها هر ڏئي زمين کيڙي ڇڏجي .پيندين جي باقيات کي وونئڻ جي پوکي کان اڳ ۾ ختم ڪرڻ گهرجي.

## ضابطو:

ٽريسر 80 کان 100 ملي لٽر يا ڪراٽي يا جيسپر يا ٻماند يا ليمڊا 250 کان 300 ملي لٽر في ايڪڙ يا ٿالسٽار يا سلڪ يا ريشم يا باءِ فينٿرين 250 ملي لٽر في ايڪڙ ڦوهارو ڪرڻ گهرجي.

## آمريڪي ڪينئون: (American Boll worm)

هن جيت جا ٻچا /ڪينئان ڦٽڻ سان
فصل جي نرم ڳونچن کي کائڻ شروع
ڪندا آهن ۽ پوءِ ٻوٽي جي ٻين حصن
جهڙوڪ مُڪڙيون، گل ۽ گوگڙن تي
ڪينئان حمله آور ٿين ٿا جنهن ڪري
فصل کي شديد نقصان ٿئي ٿو.گل ڀاٽي
ٺهڻ وقت هن جيت جو حملو شروع
ٿئي ٿو پر شديد حملو جون کان آگسٽ
مهيني ۾ ڏٺو ويو آهي

### . احطياتي تدبيرون:

اونها هر هلائي زمين ۾ رهيل ڪينئن
کي اُس جي تپش رستي ناس ڪجي .
گندگاهه جو خاتمو
ڪجي .جاچ پڙتال جاري رکجي.

### ضابطو:

ٽريسر 80 کان 100 ملي لٽر في ايڪڙ يا لارسبين 700 کان 1000 ملي ليٽر يا پروڪليم 200 ملي
لٽر في ايڪڙ يا ايماميڪٽن 200 ملي لٽر يا ٿائ يمر -پارڪو - بروڪا -ٿائي ڪون يا ٿالستار200
ملي لٽر في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي.

## Pink boll worm : گلابي ڪينئون

هن جيت جا آنن مان نڪتل ڪينئا جلدي گل
ڀاٽيءَ ۾ داخل ٿين ٿا جڏهن گل تي حملو
ڪري ٿو ته گل جون مُڪڙيون ملائي
روزيٽ(Rosette) يا مانڌاٽي جهڙي شڪل
۽ اندر ئي اندر گل جا نر صفا
کائي ڇڏيندو آهي .۽ ٻئي پيري نسل شڪل ۾
اٽيندو آهي گوگڙي تي حملي ڪرڻ وقت
سوراخ ڪري اندر داخل ٿي وڃي ٿو، هي
ڪپهه جي ٻج جو ڳيپ کائي ناس ڪري ٿو.

### احطياتي تدبيرون:

هن جيت کي ناس ڪرڻ لاءِ پيلاڙي کانپوءِ مال جو چارو ڪرائڻ گهرجي ان کانپوءِ وونٽڻانيون
ڪٽي ساڙي ڇڏجن.

## ضابطو:

بولٽن 500 ملي لٽر ي ا ڊريم يا يونٽ پلس يا ڪيپيٽل پلس ايڊر پلس، ايگري فاس يا ڪائونٽر پلس، ڊيلٽا ڪنگ يا ڊيلٽا+ٽراءِ زوفاس 500 ڪان 600 ملي لٽرفي ايڪڙ يا پروايڪسس 100 ملي لٽ ر في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي.
لشڪري : (Armyworm) ميچ يا ليچ يا ليوفيوران يا انڊيڪس200ملي لٽر في ايڪڙ ڏيڻ گهرجي

## نقصانڪارجيتن کي ختم ڪرڻ لاءِ خاص مرڪب ٺاهڻ جو طريقو

**نم جي ميدي جو ڳار** نم جون سڪل نموريون صاف ڪري، ڪُٽي، سنهڙو ميدو يا ٻورو ٺاهجي. ان 3 ڪلو گرام ميدي ۾ 50 گرام سرف يا ڪپڙا ڌوئڻ واري صابڻ جو ٻورو يا چورو ملائي، ململ جي ڪپڙي ۾ ٻڌي، 5 لٽر گرم پاڻي ۾، گهٽ ۾ گهٽ 16 ڪلاڪ ٻوڙي رکجي. ان ڪان پوءِ چڱيءَ طرح نپوڙي، ڳار تيار ڪري، ان ۾ ايترو وڌيڪ پاڻي ملائجي، ته جيئن هڪ ايڪڙ ۾ ڦوهارو ڪري سگهجي.
نم جو تيل استعمال ڪرڻ سڪل نموريون گڏ ڪري، گهاڻي يا مشين ۾ پيڙائي، تيل ڪيرائي، 750 سي سي يا ملي لٽر (منو لٽر) تيل ۾، هڪ چمچو سرف پائوڊر ۽ پوءِ ايترو پاڻيءَ ملائجي، ته جيئن هڪ ايڪڙ ۾ ڦوهارو ڪري سگهجي.
**تماڪ جا پن استعمال ڪرڻ** هڪ پاءُ (250 گرام) تماڪ جا سڪل پن، 4 لٽر پاڻي ۾ 12 ڪلاڪ پسائي، پوءِ ڪپڙا ڌوئڻ واري صابڻ جا 30 گرام، گرم پاڻي ۾ ڳاري، ٻئي ڳار ڪپڙي ۾ ڇاڻي، پاڻ ۾ ملائي، ان ڳار ۾ ايترو پاڻيءَ ملائجي، ته جيئن هڪ ايڪڙ ۾ ڦوهارو ڪري سگهجي.
**اڪ جو استمال** ڪرڻ سڪل اڪ کي ڪپي ٽڪرا ڪري 2.5 ڪلوگرام اڪ ۽ هڪ عدد ننڍي ٽڪي ڪپڙن ڌوئڻ واري چورو ڪري 5 ليٽر پاڻي گرم ڪري انهي ۾ 16 ڪلاڪ پسائي رکو بعد سنهي ڪپڙي ۾ ڇاڻيو ۽ ڇٽيل ڳار ۾ضرورت مطابق پاڻي ملائجي، ته جيئن هڪ ايڪڙ ۾ ڦوهارو ڪري سگهجي.
**صابڻ جو ڳار استعمال ڪرڻ** في ايڪڙ لاءِ 500 گرام ڪپڙن ڌوئڻ وارو صابڻ گرم پاڻي ۾ ڳاري، ضرورت مطابق پاڻي ملائي، فصل تي ڦوهارو ڪجي.جيتوڻيڪ مٿي ڄاڻايل سڀني طريقن تي چڱي طرح عمل ڪرڻ سان نقصانڪار جيتن، ڪينئن ۽ بيمارين تي ظابطو ممڪن آهي، پر جيڪڏهن ان جي باوجود به نقصان اقتصادي حد تائين پهچي وڃي، ته پوءِ مجبوريءَ واري حالت ۾، سنڌ حڪومت جي زراعت کاتي سان لهه وچڙ ۾ اچي، زرعي زهر استعمال

## ڦٽي جي چونڊ ڪرڻ جو طريقو

ڦٽي جي چونڊ لاءِ خاص خيال رکڻ گهرجي ته سونگٽي مان ڪپهه پوري طرح سان چونڊجي.
خراب ڦٽي کي سٺي ڦٽي سان گڏ نه ڪجي اگهه گهٽ ملندو جڏهن جهولي پرجي وڃي ته ان کي خراب جڳهه تي نه لاهجي جيئن ڪپهه جو اگهه گهٽ ملندو.
گوگڙو پوري طرح ڦٽي وڃي ته ان ڪان پوءِ چونڊ ڪجي,ڦٽي جي چونڊ ڪرڻ محل خاص خيال رکڻ گهرجي ته ووئنٽن جون ٺاريون ٽٽي نه سگهن.
برسات جي موسم ۾ ڦٽي جي چونڊ جلد ڪان جلد ڪجي جيئن ڦٽي خراب نه ٿئي.
ڪجھ زميدار جلدي سان چونڊ نه ٿا ڪرائين ان ڪري ڦٽي خراب ٿئي ٿي ۽ گوگڙن جو تعداد گهٽ ٿي وڃي ٿو